

ECOLOGISCH ONDERZOEK

PLANGEBIED HULAKKER

TE LUNTEREN

Ecologie

Rapportage ecologisch onderzoek

plangebied Hulakker te Lunteren

Opdrachtgever	Gemeente Ede Postbus 9022 6710 HK Ede
Rapportnummer	8556.002
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	19 februari 2019
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 0314 - 365150 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	C.C. Slemmer, Bsc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	5
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	8
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	10
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	14

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Ede opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek in het plangebied Hulakker te Lunteren.

Het aanvullend ecologisch onderzoek naar steenuilen is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy in 2018 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 8556.001, versie D2). Tevens heeft Econsultancy op de onderzoekslocatie en directe omgeving diverse ecologische onderzoeken uitgevoerd. In 2010 heeft Econsultancy een natuurtoets uitgevoerd voor het plangebied Westzoom (rapport 100353292 EDE.G04.ECO2). Dit rapport is in 2014 geactualiseerd. Ten aanzien van steenuilen heeft Econsultancy het terrein gebruik in kaart gebracht in de omgeving Westzoom. Hiervoor is voor het laatst in 2012 een update gerapporteerd (rapport 11113859 EDE.GEM.ECO3)

Omdat het steenuilenonderzoek is verjaard, is in 2019 het steenuilenonderzoek geactualiseerd. De functie van de onderzoekslocatie als vliegroute is niet meer opnieuw onderzocht. In de rapportage is er vanuit gegaan dat de functie als vliegroute voor vleermuizen nog steeds aanwezig is.

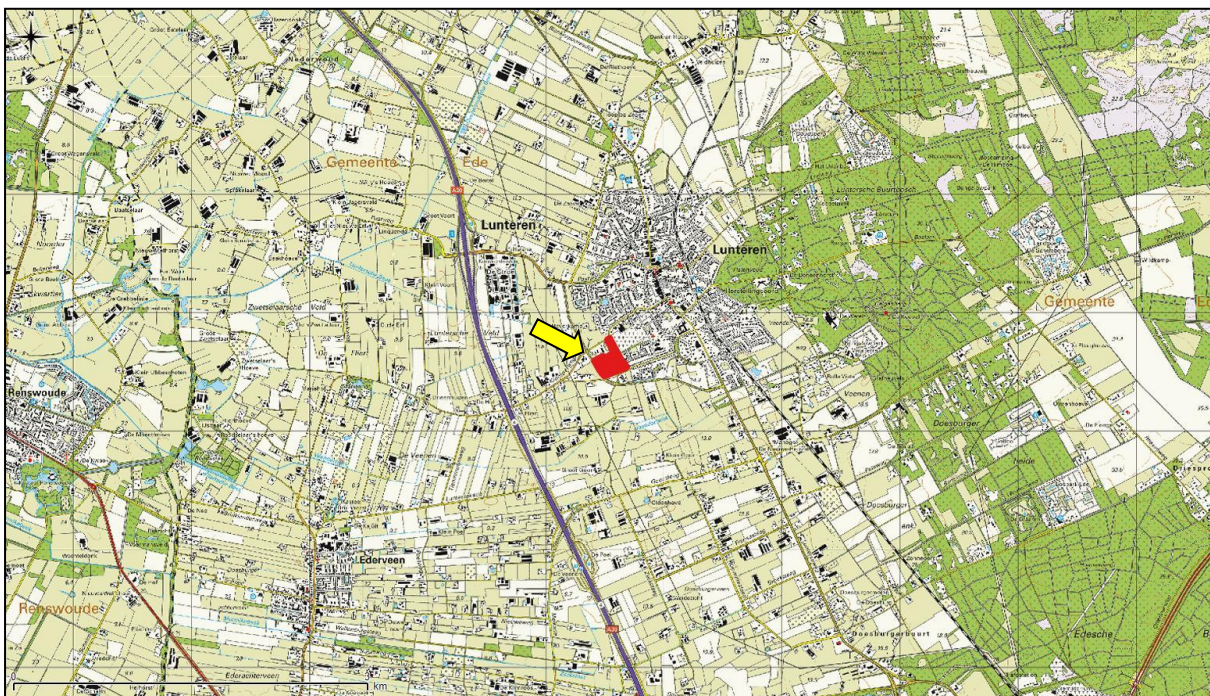
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

Het plangebied Hulakker ($\pm 4,4$ ha) is gelegen aan de zuidwestzijde van de kern van Lunteren. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 32 H (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 170.505$ $Y = 454.570$. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van het plangebied.

Het plangebied uit figuur 1 is onderdeel van de gehele onderzoekslocatie aan de Westzoom te Lunteren. De ontwikkelingen aan de Westzoom worden gefaseerd uitgevoerd.

Het plangebied bestaat voor een deel uit verhard terrein met bebouwing en deels uit onverhard terrein. Op het verharde terrein bevindt zich een Albert Heijn met daaromheen een parkeerterrein en een geasfalteerde weg. Ten zuiden van de Albert Heijn bevinden zich twee rijhallen voor paarden en pony's. De rijhallen van Lunaruiters en de bebouwing van de Albert Heijn bestaan uit sandwichpanelen wanden en daken. De westzijde van de onderzoekslocatie bestaat uit onverhard terrein. Het betreft weilanden die van elkaar gescheiden zijn doormiddel van greppels, houtwallen en omheining. Tussen het weiland en het verhard terrein bevindt zich een bomenrij van voornamelijk eiken. De ondergroei in deze bomenrij bestaat uit struiken als laurier en zwarte els.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Albert Heijn gebouw.

Figuur 4. Parkeerterrein voor de Albert Heijn.

Figuur 5. Rijhallen van Lunaruiters.

Figuur 6. Weiland aan de westzijde van de onderzoekslocatie.

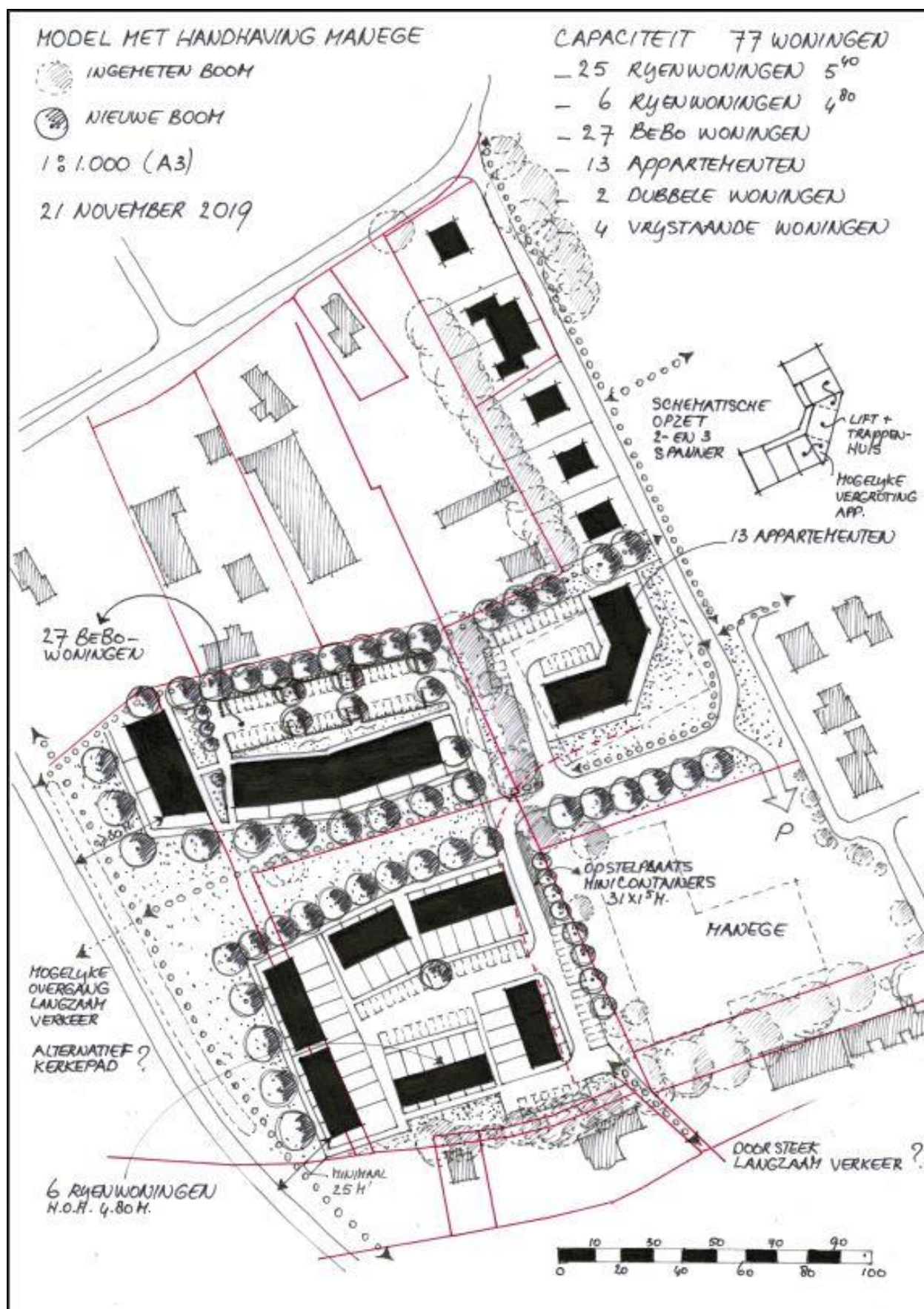
Figuur 7. Houtwalscheiding tussen weiland en het verharde terrein van de Albert Heijn en Lunaruiters.

Figuur 8. Bomenrij van voornamelijk eiken langs de rijhallen.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens de onderzoekslocatie te herontwikkelen. Het plangebied zal gedeeltelijk bebouwd worden met woningen. Hierbij blijft de groenstructuur van het plangebied gehandhaafd. Een weergave van uitgangspunten is weergegeven in figuur 9.

Figuur 9. Weergave van uitgangspunten plangebied Hulakker.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Om de effecten op het leefgebied van steenuilen te kunnen bepalen, dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de functionele leefomgeving van de soort. Op basis van de huidige informatie is onvoldoende zekerheid wat de functie van de onderzoekslocatie is voor de soort. Het verlies van de weilanden kan mogelijk aantasting van belangrijk foerageergebied binnen de homerange van een steenuil betekenen. Verlies van foerageerhabitat kan ertoe leiden dat de nestlocatie van een steenuil niet meer functioneert, waardoor een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming optreedt.

In hoeverre de functionaliteit ten aanzien van vleermuizen wordt aangetast hangt af van de inrichtingsplannen. In de huidige planvorming blijven de groenstructuren gehandhaafd, wat er voor zorgt dat de voedselbron behouden blijft. Of vleermuizen van deze bronnen gebruik blijven maken hangt af van de bereikbaarheid. Bij toepassing van veel licht en bij de aanwezigheid van hoge verlichte gebouwen treedt er mogelijk verstoring op, waardoor vleermuizen geneigd zijn een gebied te mijden. De afwezigheid van licht in het plangebied is een belangrijke waarde in de huidige situatie. In samenspraak met een ecoloog kan aan de hand van gedetailleerde inrichtingsplannen worden bepaald of sprake zal zijn van aantasting. Aanbevolen wordt om zodra de gedetailleerde inrichtingsplannen bekend zijn, deze ter beoordeling bij een ter zake kundige voor te leggen.

Tabel 1. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	ja	mogelijk	nader onderzoek naar functionele leefomgeving van steenuil
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	ja	mogelijk	ja	mogelijk	gedetailleerde inrichtingsplannen middels een activiteitenplan uitwerken ten aanzien van lichtuittreding
	vliegroutes	ja	mogelijk	ja	mogelijk	gedetailleerde inrichtingsplannen middels een activiteitenplan uitwerken ten aanzien van lichtuittreding
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Overige soortgroepen		nee	nee	nee	nee	-
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunning-plicht	
Natura 2000		1 km	mogelijk	ja	mogelijk	externe werking ten aanzien van stikstof nader te bepalen.
Natuurnetwerk Nederland		1 km	nee	nee	nee	-
Houtopstanden		-	-	-	-	-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Tijdens het eerste veldbezoek op 5 maart 2019 zijn er op twee locaties aan de Klomperweg steenuilen gehoord. Het betrof een roepende steenuil aan de Klomperweg 92 en een baltsende steenuil aan de Klomperweg 88.

Tijdens het tweede veldbezoek in de avond van 22 maart 2019 was er beduidend meer steenuilenactiviteit waarneembaar dan tijdens het eerste veldbezoek. Aan de Klomperweg 92 werd opnieuw een steenuil waargenomen. Het betrof een actief roepende steenuil. Ook aan de Klomperweg 88 werd activiteit waargenomen. Op meerdere momenten in de avond werd een baltsend mannetje gehoord. Bij nadere inspectie werden twee steenuilen in een boom langs het erf gezien. Deze steenuilen waren in het schemerlicht nog goed zichtbaar. Verder werd er tijdens het tweede veldbezoek op drie nieuwe locaties steenuilenactiviteit waargenomen. Aan de Heuvelseweg 6 werd een baltsend mannetje en naar alle waarschijnlijkheid een roepend vrouwtje gehoord. Ook aan de Heuvelseweg 2 werd een roepende steenuil waargenomen. Deze steenuil riep op hetzelfde moment als de steenuilen in de territoria van de directe omgeving van de Heuvelseweg 2. Hierdoor kon met zekerheid gesteld dat het een ander individu betrof. De laatste waarneming tijdens het tweede veldbezoek kwam vanaf de Westzoom 29. Hier werd zowel een steenuil gezien als gehoord tijdens het veldbezoek.

Het laatste veldbezoek werd uitgevoerd op 9 april 2019. Tijdens het veldbezoek werden op drie locaties roepende steenuilen waargenomen. Twee van deze locaties betroffen de al bekende territoria aan de Klomperweg 88 en de Heuvelseweg 2. Verder werd er aan de Bisschopweg 5a voor het eerst steenuilenactiviteit waargenomen. Het betrof een roepende steenuil die reageerde op de geluidsnabootsing die afgespeeld werd.

In het onderzoeksgebied zijn in totaal zes territoria steenuilen aanwezig (figuur 11). Met name rondom de Klomperweg is geschikt leefgebied aanwezig voor de steenuilen, zo blijkt uit de vier territoria die daar zijn aangetroffen. Tijdens alle drie de veldbezoeken zijn er roepende en baltsende steenuilen gehoord vanaf de Klomperweg. De exacte ligging van de nestplaatsen van de steenuilen is niet bepaald. Echter is wegens de herhaalde activiteit van roepende of baltsende steenuilen, tijdens de drie veldbezoeken, naar alle waarschijnlijkheid te stellen dat op de aangegeven erven in figuur 12 een territorium van een steenuilpaartje bevindt. Ten opzichte van het onderzoek in 2012 is er qua verspreiding wel wat veranderd, zoals te zien is in figuur 13.

Figuur 12. Verspreiding van de steenuilen (gele ster) op basis van inventarisatie binnen het onderzoeksgebied (wit) in het seizoen 2019.

Figuur 13. Verspreiding steenuilen 2012 (rode ster) ten opzichte van 2019 (gele ster).

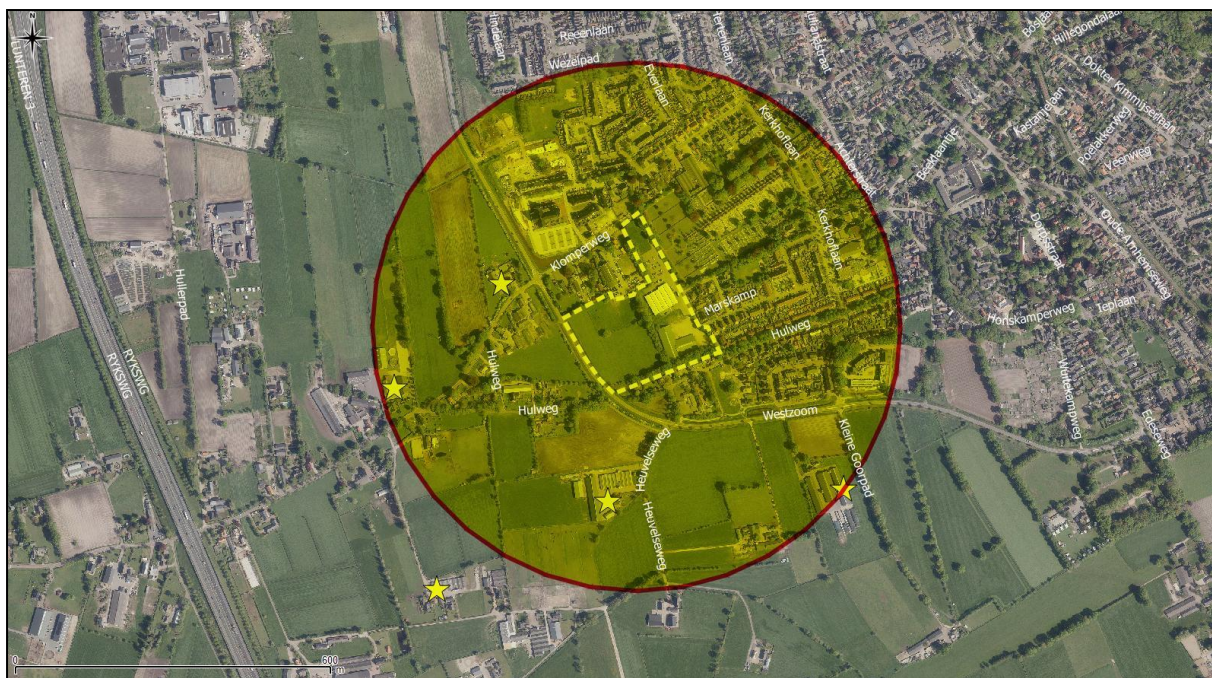
6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

De steenuil en zijn leefgebied is beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De soort staat tevens vermeld in de EU-vogelrichtlijn. De nesten van steenuilen zijn het hele jaar beschermd en vallen onder categorie 1 van vogelnesten: 'nesten die behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en voortplantingsplaats'.

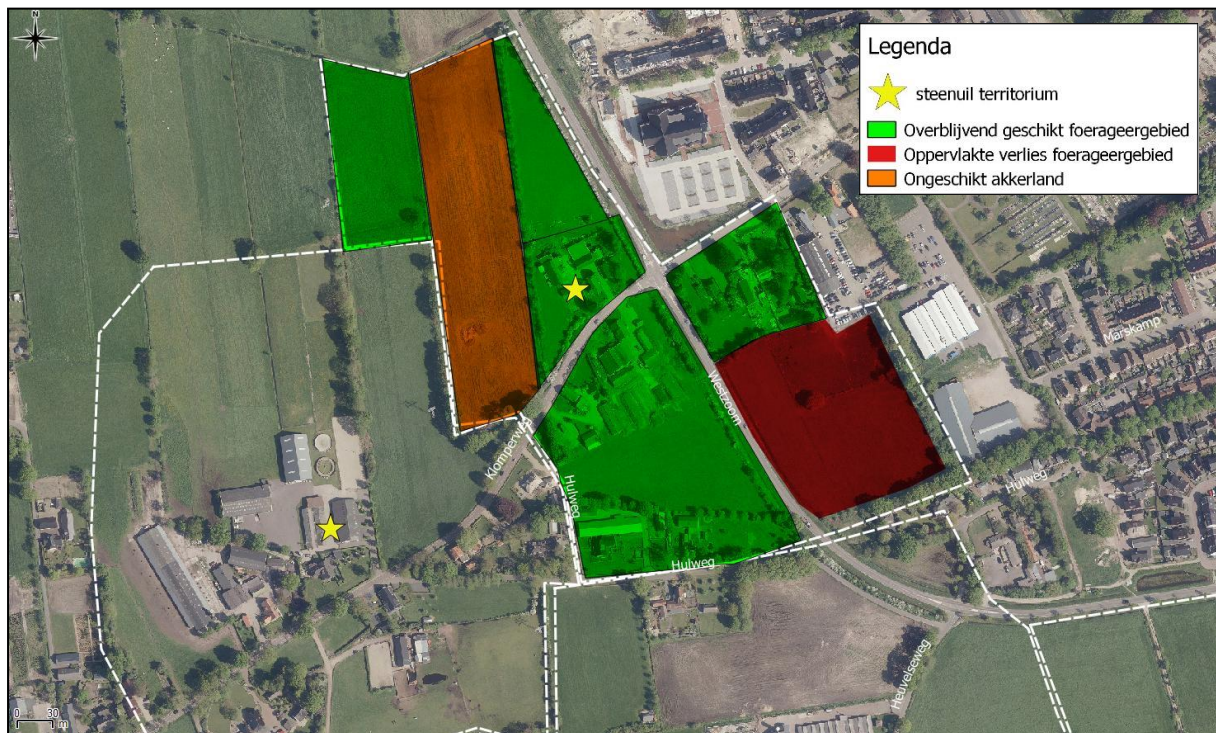
De steenuil heeft twee relevante typen verblijfplaatsen. Dit zijn:

- de plek die als nest gebruikt wordt (voortplantingsplaats) en die ook in de rest van het jaar gebruikt wordt als verblijfplaats
- de plekken die regelmatig door de steenuil worden gebruikt buiten het broedseizoen, maar die ook in het broedseizoen door het mannetje worden gebruikt als het vrouwtje op het nest aan het broeden is (rustplaats).

Een territorium van een steenuil bestaat over het algemeen uit een straal van 300 meter vanaf de nestplaats (Bij12, 2017). Het leefgebied, van de steenuil met een straal van 300 meter, wordt een homerange genoemd. Omdat het leefgebied van de steenuil zo klein is, kan een klein oppervlakteverlies van het leefgebied al een grote impact hebben op de geschiktheid van het totale leefgebied. Op basis van de aangetroffen territoria in het onderzoeksgebied kan gesteld worden dat de onderzoekslocatie is gelegen binnen de homerange (300 meter) van 4 steenuilterritoria (figuur 14).

Figuur 14. De onderzoekslocatie is gelegen binnen de homerange van vier steenuilterritoria.

Figuur 16. Indeling functioneel leefgebied en het gevolg van de voorgenomen ingreep op het foerageergebied.

Bij de herontwikkeling van onderzoekslocatie zijn er maatregelen nodig om de functionaliteit voor de soort te behouden. Door het treffen van maatregelen kan het territorium van de steenuil behouden blijven waardoor er geen sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Maatregelen kunnen bestaan uit het verbeteren van leefgebied voor de steenuil op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving ervan.

De gemeente Ede gaat in overleg met de bewoners van het perceel aan de Klomperweg 88 om hier maatregelen ten gunste van de steenuil te realiseren. Tevens bestaat de mogelijkheid om ten noorden van de Lunterse Beek maatregelen te treffen. Voor het voorkomen van overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van het verlies van functioneel leefgebied voor de steenuil door de voorgenomen ingreep dient met de volgende randvoorwaarden rekening gehouden te worden:

Er dient tenminste 250 meter houtwal binnen 300 meter van de steenuilterritorium aan de Klomperweg te worden gerealiseerd. In figuur 17 is aangegeven waarbinnen het functioneel leefgebied gerealiseerd dient te worden. De gemeente Ede is verantwoordelijk voor het realiseren van deze maatregelen voordat er werkzaamheden op de Hulakker worden verricht. De houtwal van 250 meter bevat tenminste 2 of meer van de volgende onderdelen:

- Takkenril;
- Knotbomen;
- Meidoorn;
- Sleedoorn;
- Vruchtbomen;
- Nootbomen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Ede een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd in het plangebied Hulakker te Lunteren.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

De initiatiefnemer is voornemens de onderzoekslocatie te herontwikkelen. Het plangebied zal gedeeltelijk bebouwd worden met woningen. Hierbij blijft de groenstructuur van het plangebied gehandhaafd.

Conclusie

Steenuil

Bij de herontwikkeling van onderzoekslocatie zijn er maatregelen nodig om de functionaliteit voor de soort te behouden. De gemeente Ede onderzoekt waar deze maatregelen gerealiseerd kunnen worden. Er zijn randvoorwaarden gesteld aan het realiseren van functioneel leefgebied. Er dient tenminste 250 meter houtwal binnen 300 meter van de steenuilterritorium aan de Klomperweg te worden gerealiseerd. De gemeente Ede is verantwoordelijk voor het realiseren van deze maatregelen voordat er werkzaamheden op de Hulakker worden verricht. De houtwal van 250 meter bevat tenminste 2 of meer van de volgende onderdelen:

- Takkenril;
- Knotbomen;
- Meidoorn;
- Sleedoorn;
- Vruchtbomen;
- Nootbomen.

Vleermuizen

Uit het onderzoek in 2010 (Aarts, 2012) is gebleken dat de groenstructuren op de onderzoekslocatie gebruikt worden door met name gewone dwergvleermuis en enkele laatvliegers om te foerageren. De huidige groenstructuren blijven behouden waardoor het voedselaanbod en het lijnvormige element, als vliegroutes, behouden blijft. Het is onduidelijk of de vleermuizen gebruik blijven maken van de groenstructuren in de toekomstige situatie na de realisatie van woningen in het plangebied. Bij toepassing van veel licht en bij de aanwezigheid van hoge verlichte gebouwen treedt er mogelijk verstoring op. In de huidige situatie is ook licht aanwezig. De bomenrij aan de zuidzijde van de onderzoekslocatie is gedeeltelijk gelegen tussen de rijhallen van Lunaruiters en de woningen aan de Hulweg. Daarom zal deze groenstructuur nu ook al onder invloed van lichtuittreding zijn. Echter is het noodzakelijk dat de groenstructuur zijn functie kan behouden als vliegroute om verstoring van de Wet natuurbescherming te voorkomen in de toekomstige situatie.

Indien de vliegroute in de toekomstige situatie in de donkerte blijft gelegen zal de functie als vliegroute niet verloren gaan aangezien de bomenrij behouden blijft in de toekomstige situatie. Hierbij is het belangrijk dat er geen (straat)verlichting op de bomenrij terecht komt. Indien de bomenrij in de luwte zal blijven in de toekomstige situatie, zijn er geen aanvullende maatregelen of een ontheffingsplicht noodzakelijk. In het definitieve ontwerp zal moeten blijken dat er geen lichtuittreding plaatsvindt op de bomenrij.

Econsultancy

Doetinchem, 19 februari 2019

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Aarts. B.G.W. 2012. Activiteitenplan steenuilen Westzoom te Lunteren in de gemeente Ede. rapport-nummer 11113859 EDE.GEM.ECO3. Boxmeer.

Aarts. B.G.W. 2012. Update 2012 steenuilen Westzoom te Lunteren in de gemeente Ede. rapport-nummer 11113859 EDE.GEM.ECO3. Boxmeer.

Bij12. 2017. Kennisdocument steenuil Athene Noctua. Versie 1.0 juli 2017. Utrecht.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kun oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

